

És el feminisme la solució al sexisme?

Blai Dalmau

Comunicat en la Diada de la Dona del 2015

La història de la humanitat, en els darrers 5.000 anys almenys, ha generat i reproduït diverses dinàmiques psíquiques i institucions socials que comporten processos de destrucció, negació i degradació de la Vida. El sexisme n'és un cas important. Podem definir-lo com la tendència ideològica, psicològica i institucional envers la discriminació, la subjugació, l'enfrontament, el menyspreu, l'explotació o la dominació duts a terme per raons de sexe, és a dir, pel fet d'haver nascut home o dona.

Aquesta xacra mil·lenària perdura fins als nostres dies en diversos àmbits i indrets, causant perjudicis a molts homes i dones, infants i adults, famílies i pobles sencers. La visió segons la qual el sexe masculí ha adoptat gairebé sempre el paper de perpetrador i el sexe femení ha estat generalment la víctima del sexisme és un tòpic que, com tants altres, resulta ser una mitja veritat, en bona mesura enganyosa, desorientadora i problemàtica. Tant els homes com les dones han participat històricament en la reproducció i perpetuació del sexisme, així com en els esforços per a la seva supressió i superació, tal com es pot apercebre a través de l'observació de diverses evidències històriques. I, tal com veurem més endavant, tant els homes com les dones han sofert el sexisme a través dels seus múltiples perjudicis.

Aprofitant l'avinentesa de la Diada de la Dona, m'agradaria suscitar la qüestió de si el feminisme, com a concepte, paraula i tendència, constitueix la millor solució per a superar i deixar enrere el problema del sexisme. És sabut que existeixen diverses corrents que empenen el

terme “feminisme” per a autodefinir-se i que entre elles hi ha diferències discursives, ideològiques i estratègiques importants. Tanmateix, no és menys cert que existeixen alguns trets característics comuns en la immensa majoria de tendències que s'autoproclamen feministes; el més evident d'ells, naturalment, és l'ús de la pròpia paraula. Per això, s'escau primerament la qüestió: què significa i implica aquesta paraula, “feminisme”?

Així com l'ecologisme consisteix en posar el focus d'atenció en els ecosistemes, l'humanisme en la condició humana, l'anarquisme en l'abolició de la dominació i el socialisme en la socialització dels mitjans de producció, la paraula feminisme fa referència a la tendència a posar el sexe femení en el centre d'atenció per a articular el pensament i l'acció en la seva defensa i promoció. El sexe femení, s'argüeix, està i ha estat notòriament més perjudicat i oprimat pel sexisme que no pas el masculí i, per tant, aquell és necessàriament el protagonista i principal beneficiari de la lluita contra el sexisme. Al meu entendre la primera d'aquestes tesis és matisable i la segona és qüestionable. Però tant si les acceptem com si les qüestionem i matisem, s'escau que ens fem la pregunta: posar un sexe en el focus d'atenció, centrant-se en la seva defensa i promoció, és realment la millor via per a superar el sexisme? Per descomptat, no convé ignorar les realitats històriques; tanmateix, per actuar en el present i per a superar les misèries del passat, ¿s'escau mantenir un cert ressentiment històric?

Per a respondre a aquestes qüestions podem fixar-nos en alguns resultats que està tenint el feminisme avui dominant. Avui és la Diada de la Dona, una efemèride que, en si mateixa, podem considerar ben positiva. Tanmateix, aquesta diada està essent fortament promoguda per institucions del sistema establert, mentre que, en canvi, la Diada de l'Home (19 de novembre) gairebé ningú la coneix ni celebra. Potser la masculinitat no mereix ser reconeguda i celebrada igual que la feminitat? Potser hem de generar un moviment masculinista a tal efecte? D'altra banda, per obra del feminisme dominant, als territoris de l'Estat espanyol, moltíssimes persones estan sofrint les nefastes conseqüències d'una legislació (la Llei Integral de Violència de Gènere) que es va implementar a l'any 2004 presentant-se com a “progressista” però que, en realitat, entre d'altres despropòsits, conculca descaradament els postulats més elementals i els requeriments més importants de la jurisprudència, com són la presumpció d'innocència i la igualtat de les persones davant la llei, tot instaurant una legislació discriminatòria, amenaçadora i agressiva contra el sexe masculí. Així mateix, s'està posant moltíssima més atenció pública en la violència que reben les dones en el marc de les relacions sexo-afectives que no pas l'anàloga que sofreixen els homes, o els nens i nenes en àmbits familiars, o les persones en l'àmbit laboral. Per obra del feminisme dominant, en fi, assistim a una creixent tendència al biaix i al reduccionisme en virtut dels quals s'interpreten com si fossin merament “qüestions de gènere” diversos fenòmens (com ara la desconfiança, la gelosia, el maltractament, etc. en les relacions sexoafectives) que són causats per una multiplicitat de factors diversos i que, en no poques ocasions, el sexisme o bé no hi és present o bé no n'és el factor més profund i determinant.

És clar que certs plantejaments i tendències anomenats feministes han fet aportacions positives en els darrers segles. Tanmateix, si volem lluitar efectivament contra el sexisme, hem de començar per a ser capaços de qüestionar-ho i renovar-ho tot, intentant ser conscients de les equivocacions, les insuficiències, els enganyatalls i les confusions que ens obstaculitzen i ens desvien en el camí vers les nostres fites. Al meu entendre, això implica necessàriament fer una crítica del feminisme, una crítica en el sentit més positiu i genuí del terme, a saber: discernir i distingir, amb bona voluntat, allò vàlid i encertat d'allò errat i enganyós. Per a ser completa i contextualitzada, aquesta crítica ha d'estar emmarcada en una crítica més general i fonamental a la Civilització avui dominant i ha d'anar acompanyada igualment d'una crítica anàloga d'altres plantejaments que, talment com el feminisme, en principi pretenen millorar la situació, però tanmateix, sovint incorren en equivocacions importants que condueixen a resultats insatisfactoris o fins i tot contraproductius. Convé que copsem i reconeguem el bo i millor que podem trobar en l'anarquisme, el socialisme, el decreixentisme, l'humanisme, l'ecologisme... i naturalment, en el feminisme; però també hem de ser capaços de superar tots aquests plantejaments per tal d'assolir un enfocament més integral i integrador, més potent i depurat, per així situar-nos en les millors condicions per a dur a terme les revolucions integrals veritablement positives que tan necessitem durant el segle XXI.

En aquest sentit, em sembla que una part important de la solució per a neutralitzar el sexisme consisteix en apostar per la paraula, el concepte i la tendència de l'anti-sexisme, al qual, formulat en positiu, podem anomenar cooperació entre els sexes o igualitarisme sexual. Avui en dia ja hi ha un bon nombre de persones que, per raons similars a les que estic adduint, estan a favor de la cooperació entre els sexes i en contra del feminisme. També hi ha un bon nombre de persones que actualment empren la paraula "feminisme" per autodefinir-se o bé mostren certa simpatia per ella però que, tanmateix, en el fons i en realitat, allò que estan tractant de sostenir és un plantejament i una actuació anti-sexista. Són persones que volen una veritable igualtat de respecte entre homes i dones, i, per tant, advoquen per abolir tota mena de discriminació, enfrontament o dominació per raons de sexe, però tanmateix, no creuen que sigui escaient focalitzar l'atenció en la defensa o promoció d'un sol sexe sinó més aviat en la igualtat (sense confondre-la amb la homogeneïtat...) entre les persones en general i entre els sexes en particular. Al meu entendre, els companys/es anti-sexistes que s'adscriuen a la paraula feminisme generalment ho fan com a resultat d'adoptar la tendència discursiva tradicional i hegemònica en aquests afers, sense haver-se aturat a analitzar-la detalladament i a qüestionar-la profundament. Tanmateix, si ho analitzem detalladament i ho qüestionem profundament, podem adonar-nos que l'ús del vocable "feminisme" està fent un flac favor als plantejaments i actuacions anti-sexistes. "Feminisme" és una paraula insuficientment adequada i fortament equívoca per a significar que volem superar qualsevol forma de sexisme: el vocable comporta la idea de promocionar i defensar només a les dones i no implica necessàriament una oposició a tot tipus de sexisme, com en el cas de la paraula "antisexisme".

Convé palesar, en aquest sentit, que el sexe masculí no solament ha estat perpetrador, sinó també víctima del sexisme al llarg de la història. No només pel fet que l'anomenada “guerra de sexes” resulta nociva per a totes les persones. No només pel fet que adoptar posicions de dominació resulta embrutidor i que els homes han estat obligats històricament, per la força de la llei estatal, a exercir la dominació envers les dones (veure, per exemple, el Codi Civil espanyol de 1889). L'home també ha estat víctima del sexisme pel fet que ha estat forçat pels Estats a participar en les guerres i els serveis militars, és a dir, en conflagracions aberrants, injustes i sanguinàries, calvaris de matança, destrucció, tortura i reclusió, una de les experiències més traumàtiques, alienants, degradants i penoses per les que pot passar l'ésser humà i que el sexe femení ha tingut generalment el privilegi d'eludir. Malauradament, aquests fets històrics de colossal importància qualitativa i quantitativa (es compten per desenes de milions els homes morts, mutilats o greument traumatitzats en les guerres només del segle XX) són generalment obviats pels moviments feministes. I no és d'estranyar, ja que la pròpia naturalesa del feminisme com a concepte i com a tendència, per definició, indueix a fixar-se només en la defensa i promoció del sexe femení, de manera que fàcilment s'oblida que l'home també ha estat i és víctima del sexisme de diverses maneres, i que el sexe femení també ha participat i participa en la seva perpetuació.

Afortunadament, avui en dia, malgrat l'atordidora pressió que exerceix el feminisme dominant promogut per les institucions del sistema establert, i potser en part precisament per a ella, un bon nombre de persones ens estem adonant d'alguns dels elements negatius inherents al feminisme dominant i ens estem oposant a bona part de les seves tesis ideològiques i mesures polítiques. És el cas, per exemple, del lloc web “Dones contra el feminisme”, una iniciativa que dóna visibilitat a dones de diverses tendències ideològiques i de diversos llocs del món que volen manifestar públicament el seu desacord amb el feminisme tal com s'entén i es desenvolupa generalment en l'actualitat. Són dones anti-sexistes, però no feministes. Aquesta era també la posició d'una destacada líder de la revolució espanyola de 1936, Federica Montseny: “*Propagar un feminisme és fomentar un masculinisme, és crear una lluita immoral i absurda entre els dos sexes, que cap llei natural tolerarà*”.

Hem d'abordar aquestes i altres discussions terminològiques, discursives i ideològiques amb tot l'assossec i la parsimònia que puguem, amb la màxima obertura de ment i de cor, amb la mínima voluntat de bel·ligerància i provocació... Només així podrem trobar les millors maneres d'operar juntes totes les persones que volem veritablement superar el sexisme, o, si més no, les maneres de comprendre'ns mútuament i respectar-nos perfectament.

Gràcies a la cooperació històrica entre homes i dones, i gràcies a l'encontre sexual entre ells, existim tu i jo, benvolgut/da lector/a, i la Vida humana en general. És una obvietat important que és bo recordar i reflexionar. Celebrem, així doncs, especialment en la Diada de la Dona, la vessant femenina de la humanitat! Però no oblidem mai que les dones i els homes estem cridats

a complementar-nos, a estimar-nos, a respectar-nos. Assimilem tant com puguem el fet que tots els éssers humans formem part de la Vida, que tots som Vida, i que la Vida floreix gràcies a l'Amor, la Cooperació, la Comunió, l'Autonomia i la Veritat, de manera que convé que parem la màxima atenció en observar aquests principis cardinals en totes les relacions, incloent, naturalment, les relacions entre els sexes.

El problema del sexisme no està aïllat del conjunt dels problemes contemporanis; està estretament imbricat amb la tendència general de la Civilització actual, a saber: la tendència envers la negació, la degradació i la destrucció de la Vida. La fi del sexisme només és possible a través de la fi de la Civilització Antivital (capitalista, estatista, ecocida, egoista, etc.) avui establerta. I viceversa, l'adveniment d'una nova Civilització Provital, una civilització en favor de la Vida, només és possible a través de la superació del sexisme en totes les seves formes, cosa que requereix del sorgiment i la proliferació d'una nova cultura de l'entesa, la comprensió, el respecte, la gratitud, la solidaritat i l'empatia entre totes les persones i, particularment, entre els dos sexes.

Blai Dalmau

8 de març del 2015

ENLLAÇOS

[Las Interferencias](#)

Reflexions de Tania Galvez, amb una perspectiva anti-sexista i no feminista.

[Mujer, Verdad y Revolución Social](#)

Reflexions de Prado Esteban, amb una perspectiva anti-sexista i anti-feminista.

[Basta de Sexismo](#)

Reflexions amb una perspectiva antisexista i feminista.

[Women against Feminism](#)

Declaracions de dones en desacord amb el feminisme i en favor de la igualtat entre sexes.

[Tamera](#)

Ecocomunitat per a la pau i la sanció de l'amor entre els sexes.

[Vitalisme Integral](#)

Naixent paradigma per a Vitalitzar la Vida i Canviar la Civilització al segle XXI.

